

Klassificering af juletræer

Af Skovrider Finn Jacobsen, Langesø Skovbrug

Da der p.t. tales meget om "nyt sorteringsreglement" og "EU-regler", - og da jeg har været stærkt involveret i udformningen af den nugældende sorteringsvejledning, - føler jeg mig forpligtet til at blande mig i debatten.

Sorteringsvejledning og handelspraksis

Danmark var det eneste EU-land, der før 1995 havde en egentlig sorteringsvejledning for Nordmanniana juletræer. Primasorteringen omfattede grønne, symmetriske træer uden markante fejl og mangler,

- * der på 1,65 m skal have mindst 4 regelmæssigt fordelte grenkranse,
- * med 4 alsidigt siddende grene i hver grenkrans,
- * med et topskud og én gennemgående ret akse,
- * regelmæssig afsmalning og en bredde, der ikke må være større end højden,
- * en ret stab på 10% af træhøjden uden rodhalsfortykkelse.

Sekundasorteringen omfatter salgbare træer, der ikke opfylder disse krav. Beskrivelse af et prima træ er i fuld overensstemmelse med den nugældende "ny" EU-vejledning og burde ikke give anledning til debat.

Producenterne har i en årrække - på grund af markedssituationen - "ladet sig overtale" af køberne, der har manglet prima (-mix) træer til forbrugerne, til at lade sekunda træer afregne med den højere prima pris. Denne handelspraksis har naturligvis vakt utilfredshed på det europæiske marked, hvor tilliden til kvalitetsmærkningen af danske træer - hovedsagelig administreret af grossistledet - er på nulpunktet netop nu, hvor vore afsætningsmarkeder er på vej mod selvforsyning!

Fælles sorteringsregler for EU

Da den europæiske juletræsdyrkerforening blev stiftet var fælles sorteringsregler for EU straks på dagsordenen.

Opmåling

Det første ønske om ens opmåling var af teknisk art. Opmåling fra fældesnit - som forbrugeren altid har betalt for, - havde skubbet den danske højdegruppe 150/200 cm til 165/220 cm. Det engelske marked regnede i fod, og havde inddeling på 150/180 og 180/210, så en har-

CHRISTMAS TREE GROWERS ASSOCIATION
OF WESTERN EUROPE (EU)

**GUIDELINES FOR THE
QUALITY GRADING
OF CHRISTMAS TREES**

Disse specifikationer omfatter alle nåltræer,
der sælges som juletræer (indtil 3 meter)
- 1996 -

OPMÅLING

a. højde
Ved træets højde forstås afstanden fra
- savsnit, for så vidt angår afskårne træer
- rodhalsen, for så vidt angår træer med rod
til det punkt på topskuddet, hvortil øverste grenkrans kan nå,
når dennes grene bøjes op langs topskuddet.
Højden skal altid defineres ved en af følgende højdeklasser
eller af en kombination af højdeklasserne:

40/60 cm	100/125 cm	175/200 cm
60/80 cm	125/150 cm	200/250 cm
80/100 cm	150/175 cm	250/300 cm

b. stab
Den renpuddede stab skal være mindst 5% af træets højde.
For træer under 2 meter må stabben højst være 10%
og for træer over 2 meter højst 15% af træets højde,
med mindre andet udtrykkeligt er aftalt (i kontrakten).

OPARBEJDNING

Træet skal være rent og uden rester af slyngplanter, græs, ukrudt og løv.
Træet skal være frisk og må ikke fældes for lang tid inden levering til kunden.

For dansk nordmanniana og nobilis gælder:
For klassificerede træer indestår producenten for,
at træerne ved korrekt behandling er nålefaste.
Producenten må ikke iværksætte fældning før d. 15. november,
med mindre kunden udtrykkeligt forlanger dette.
Ved aftale om tidligere fældning bortfalder producentens ansvar for nåletab.
Der kan evt. indgås særlig aftale om ansvarsfordeling.

Figur 1: De fælles EU-sorteringsreglers bestemmelser for opmåling og oparbejdning.

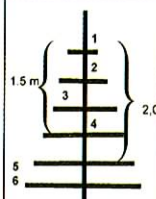

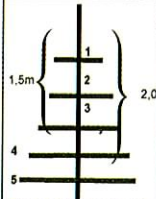

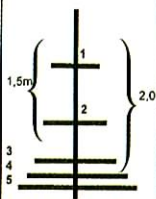
monisering i metersystem med intervaller som følgende blev indført:

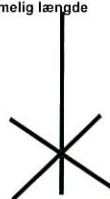

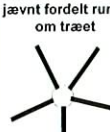

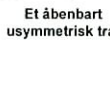
under 1 m.	20 cm
1 - 2 m.	25 cm
over 2 m.	50 cm

Der kan også handles partier, der omfatter flere intervaller, f.eks. 150/200 cm.

Kvalitativ klassificering

Her blev forenklingen i første omgang nok for stor, idet man tillod 1 fejl på prima og 2 fejl på sekunda uden at gøre sig klart, at ikke alle fejl er lige alvorlige. Derfor begyndte man efter megen modstand (især fra Frankrig) at tælle nogle fejl som dobbeltfejl - såsom deformt top-

KVALITETSKRAV			
	FARVE	FORM	TÆTHED
<p>De luxe træer skal opfylde alle disse krav:</p> 	<p>Frisk og sund farve, karakteristisk for arten</p> 	<p>Bredden mellem 50% og 100% af træets højde</p> 	 <p>Antal grenkranse mindst som ovenstående og jævnt fordelt med passende mængde internodiagrener.</p>
<p>Standard træer må have én af disse deklasserende fejl</p> 	<p>Afvigende, men acceptabel farve.</p> 	<p>Bredde uden for 50-100% af træets højde, men inden for 33-133%</p> 	 <p>Et mere åbent træ, der dog har dette antal grenkranse, og måske færre internodier end ønskeligt.</p>
<p>Disse fejl kan ikke accepteres i et klassificeret træ.</p> 	<p>Alvorlig misfarvning</p> 	<p>Bredde mindre end 33% eller større end 133% af højden.</p> 	 <p>For få eller for uensartet fordelte grenkranse og en utilstrækkelig mængde internodiagrener.</p>

TOPSKUD	STAMME	SYMMETRI	SKADER
<p>Et lige topskud af rimelig længde</p> 	<p>En lige stamme i træets midte</p> 	<p>Grenene skal være jævnt fordelt rundt om træet</p> <p>Der skal sædvanligvis være mindst 4 grene i hver krans, medmindre der er mange internodiagrener, som kan kompensere herfor.</p>	<p>*Der må ikke være døde eller knækkede grene</p> <p>*Grenene skal være fri for lav, mos og barkskader</p> <p>*Nålene skal sidde med jævn afstand og være fuldt udviklede</p> <p>*Nålene må ikke have algebelægning eller vise tydelige tegn på angreb af insekter eller dyr</p> <p>En af disse skader kan tillades, hvis træet som helhed stadig er attraktivt.</p>
<p>Topskud er kort, bøjet eller deformt.</p> 	<p>En stamme, der ikke sidder midt i træet</p> 	<p>En eller to manglende grene i en krans på et iøjnefaldende sted</p> <p>uden kompenserende internodiagrener</p>	<p>En af ovennævnte *skader kan tillades ud over en deklasserende fejl, hvis træet som helhed stadig er attraktivt.</p>
<p>Manglende topskud</p> 	<p>To stammer eller stærkt buet stamme</p> <p>eller deformt stab</p>	<p>Et åbenbart usymmetrisk træ</p> 	<p>Flere eller alvorlige *skader af ovennævnte type i et omfang, så træet er tydelig skæmmet heraf.</p>

Figur 2: Grafisk fremstilling af kvalitetskrav til De luxe træer og Standard træer.

skud - og andre som f.eks. ekstrem bredde eller mangel på samme og manglende top som tre fejl. Denne vejledning blev vedtaget i EU-foreningen i 1994 og tiltrådt af Danmark i 1995.

Som Danmarks repræsentant påpegede jeg, at vejledningen havde væsentlige svagheder, bl.a. at følgende forhold kun tæller for én fejl:

- * for få grenkranse i forhold til højden
- * fejlfarvede træer
- * asymmetriske træer
- * tvegedannelse
- * døde eller knækkede grene
- * sparsom eller afvigende benåling

og at en af disse fejl (uanset fejlens omfang) således kunne accepteres på et prima træ, hvis det i øvrigt havde et "attraktivt udseende".

EU-vejledningen var ellers ikke åben for genforhandling, men præsenteret for ovenstående gav selv Frankrig efter, og man bad Danmark komme med et nyt oplæg. Blandt danske producenter og eksportører blev det fremført, at der var for lille forskel på prima (1 fejlpoint) og sekunda (2 fejlpoints), og at Danmark i konkurrence med producenter i resten af EU nok i fremtiden ville producere højere kvalitet end udlandet (klimabetinget?) uden at få dette honoreret efter den ved-

tagne EU-vejledning. Derfor skulle vi prøve at genindføre den gamle danske sorteringsvejledning, hvor primatræer skal være uden betydende fejl.

Når EU definerer 2 sorteringsklasser med afgrænsninger nedad, opstår en tredje ringere klasse, som er udefineret og betegnes som uklassificerede træer (ikke at forveksle med usorterede træer og mix). Betegnelserne PRIMA og SEKUNDA er gamle danske betegnelser og bør ændres til LUKSUS og STANDARD, hvilket er frit efter den "europæiske vejledning".

Resultatet af mine overvejelser til et forslag, der kunne forelægges og godkendes i den europæiske forening, blev i stedet for et udvidet fejlpointssystem en grafisk vejledning, som vakte stor tilfredshed blandt bestyrelsen i EU-foreningen. Desværre er den kun publiceret i tekstform (med figurer), hvilket efter min mening gør den vanskeligt tilgængelig.

Hovedindholdet er, at fejlenes alvorlighed defineres (begrænses) i det for sekunda=standardtræ acceptable og uacceptable, og at prima=luxustræ ikke må have denne type fejl i betydende omfang. Jeg har også forsøgt at definere træets åbenhed - ikke ved absolut afstand mellem to grenkranse - men ved at beskrive

(ved Tuborg-klamme) at træer over 1,5 m skal have 4 grenkranse på de øverste 1,5 m (regnet fra målestedet på topskud til 4. grenkrans).

Dette tilløb til "helhedsvurdering" af træet er generelt ikke blevet forstået/opfattet af alle - endnu. Men jeg håber, at helhedsvurdering vil få overtaget, så vi undgår debatten om cm-længden af et enkelt års vækst og i stedet ser lidt mere på helheden, hvor også internodiagrener tillægges vægt. Man skal huske, at vi arbejder med naturprodukter og ikke plast-træer.

Sorteringsvejledning og lange topskud

Jeg er opmærksom på, at vi efter en række ualmindelige gode vækstår får en del luksustræer deklasseret til standardtræer på denne "fejl"; men jeg forventer, at vi igen får "normalvækstår", hvor vor andel af luksustræer af sig selv vil stige og opveje det prisfald på gennemsnitstræet, som det aktuelle "sorteringsskred" er skyld i. Et sorteringsskred, som er affødt af vækstforhold - og ikke af EU-sorteringsvejledningen. Forøget væksthastighed inden for rimelige grænser bør dog ikke medføre urimelig nedklassificering, som der i år kan ses flere eksempler på.